

Фінансове забезпечення національної економіки

Еней Я.І., аспірант

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

ОБГРУНТУВАННЯ МОЖЛИВОСТЕЙ ІМПОРТОЗАМІЩЕННЯ У ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ

Останніми роками імпортна складова зовнішньої торгівлі України зростає динамічніше, ніж експортна. Це потребує досліджень умов забезпечення ефективності реалізації стратегії імпортозаміщення.

Проблема імпортозаміщення актуалізується у зв'язку із високим рівнем дефіциту зовнішньоторговельного балансу України та сповільненням динаміки експорту в умовах світової економічної депресії.

Для національної економіки і на сьогодні залишається невирішеною проблема структуризації промисловості. На протязі останніх десяти років не були подолані найважливіші структурні деформації промисловості між добувним та обробним секторами, між традиційними індустріальними та передумовами наукоємними виробництвами.

Пріоритети політики імпортозаміщення визначаються за результатами аналізу частки продукції окремих галузей вітчизняної промисловості у структурі внутрішнього споживання, а також аналізу галузевої, географічної і продуктової структури імпорту промислової продукції. Частка промислової продукції вітчизняного виробництва у структурі внутрішнього споживання скорочується. Так, частка вітчизняної продукції у 2010 р. склала 22,3 %, у 2011 р. – 20,1 % внутрішнього споживання продукції машинобудування, хімічної та нафтохімічної промисловості – 26,6 % і 22,5 %; харчової промисловості - 86,4 % та 80,4 % відповідно.

З державно-управлінської точки зору імпортозаміщення – це, перш за все, економічний процес бажаного або небажаного витіснення імпортованих товарів з

вітчизняного ринку. Латиноамериканські чи африканські приклади такої політики не можна вважати єдиним змістовим наповненням терміну «імпортозаміщення» і на цій підставі відкидати спробу вивчення можливостей заміщення імпорتنих товарів на українському ринку продукцією вітчизняного виробництва і ролі держави в цьому процесі.

Як свідчить офіційна статистика, експорт України носить переважно сировинний характер, а імпорт в основному складається з готової продукції, причому його зростання істотно випереджає зростання не сировинного українського експорту. Роль держави в процесі імпортозаміщення – не визначити «пріоритетні» галузі, ризикуючи, у разі помилки, вкрай неефективно засвоїти бюджетні кошти. Мета – викликати у ділових кіл інтерес до диверсифікації діяльності, до виробництва в Україні нових або більш якісних, ніж раніше товарів, створити економічні умови і рівно-конкуретні з іншими країнами умови, створити зорієнтовану на експорт ринкову інфраструктуру, надати необхідну аналітичну інформацію, статистику.

Політична стратегія імпортозаміщення є однією з форм торговельного протекціонізму, а її мета – сприяння розвитку місцевого виробництва в рамках обраних певним чином галузей, що задовольняють внутрішній попит на імпортовані в даний час товари. Фінансовою основою такої політики виступають дешеві корпоративні позики за кордоном, великі митні збори на імпорتنі аналоги, а також високі податки і збори, одержані від всіх інших секторів економіки.

Державна економічна політика має бути спрямована на модернізацію виробництва для залучення інвестицій в економіку. Одна із важливих проблем української економіки – це її морально застарілі й фізично зношені виробничі фонди. Для її модернізації необхідний інтенсивний потік інвестиційних ресурсів в матеріальні чинники виробництва.

Отже удосконалення структури промислового виробництва потрібно здійснювати в напрямку зменшення частки енергоємних та зростання частки

інноваційних. Для стимулювання імпортозаміщення доцільно застосовувати інструменти грошово-кредитної та бюджетно-фіскальної політики.

Протягом останніх років відбувається поступова втрата вітчизняними виробниками низки сегментів внутрішнього ринку товарів, що пов'язано зі значними структурними деформаціями в національній економіці та низькою конкурентоспроможністю багатьох підприємств. Низькі темпи розширення внутрішнього ринку становлять загрозу для національної безпеки України в економічній сфері², обмежуючи перспективи економічного зростання у довгостроковій перспективі і формуючи значні ризики для конкурентоспроможності економіки.

Одним із головних завдань стратегії модернізації промисловості України має стати максимальне спрямування ресурсів національної економічної системи на потреби її розвитку і удосконалення. Економіка України потребує глибоких перетворень у промисловості, що дасть змогу підвищити економічну стійкість країни і зменшити її залежність від імпорту. Найбільш реальні перспективи вітчизняної економіки значною мірою пов'язані з розвитком внутрішнього ринку, що може бути реалізовано за рахунок посилення орієнтації вітчизняних підприємств на задоволення потреб внутрішнього ринку та розвитку виробництва імпортозаміщуючих товарів.